

Övergång till gymnasiet

Preventionstrappan

Indikerad nivå

Övergång från resursskolorna:
Hand i Hand - Avdelningen för elevhälsa och samordning följer elevernas antagning och stöttar mottagande skola

Förhandsbesked placering
IMA: Mottagande skola startar övergången under vårterminen

Elever som inte söker GY,
15/5 börjar KAA samverka med GRF

Selektiv nivå

Riktat sig till elever med behov av mer insatser än de som finns på universell nivå för lyckad övergång till gymnasiet.

📅 Mottagande på selektiv nivå anges i överlämningshandling med kryss i: *Rekommendation om mötessamtal vid skolstart*

📅 **Checklista indikerad nivå** visar mottagande skola vad som ska göras.

Universell nivå

Utgör basen och gäller mottagande av alla elever.

✓ **Checklista universell nivå** samlar erfarenheterna från Mind the gap och ger skolorna underlag till att kvalitetssäkra sitt mottagande.

Checklista universell nivå

Checklistan gäller alla elever och syftar till att stärka kvaliteten i mottagande och uppstart i gymnasieskolan. Åtgärderna ska användas förebyggande för att säkerställa en trygg, strukturerad och sammanhållen start för samtliga elever.

Fokus ligger på relationsskapande, tydlig information, tidig uppföljning och kontinuitet i arbetet, så att alla elever ges goda förutsättningar att etablera sig i skolan. Genom ett gemensamt och systematiskt arbetssätt minskar risken för att elever hamnar i svårigheter, samtidigt som förutsättningarna för delaktighet, närvaro och måluppfyllelse stärks.

Inför och vid skolstart

- Säkerställ att eleven får tydlig information om **var, när och hur** skolstarten sker
- Ge ett **tydligt schema och struktur från dag 1**
- Introducera gruppen tidigt för att skapa tillhörighet
- Säkerställ att **ingen elev lämnas ensam** i uppstarten
- Genomför en **lärarledd och tillgänglig introduktion**
- Fokusera på **trygghet och etablering – inte prestation eller betyg**

Första dagarna och veckorna

Relation och delaktighet

- Arbeta aktivt med att **se varje elev**
- Skapa en miljö där elever **uppmuntras att ställa frågor**
- Var särskilt uppmärksam på elever som riskerar att bli ensamma – **organisera för gemenskap**

Struktur och tydlighet

- Repetera viktig information flera gånger
- Säkerställ att eleven förstår schema, rutiner och sammanhang
- Kontrollera att det praktiska fungerar (schema, lokaler, system m.m.)

Närvaro och tidiga signaler

- Säkerställ att eleven kommer in i undervisningen och till klassrummet
- Fånga signaler tidigt – vänta inte på mönster
- Agera direkt vid oro eller frånvaro

Ansvar och kontinuitet

- Ta ett aktivt ansvar för elevens etablering – **ansvaret slutar inte efter skolstarten**
- Följ upp kontinuerligt under de första veckorna
- Säkerställ att eleven inte utvecklar negativa mönster

Uppföljning

- Följ upp hur starten fungerar för eleven – flera gånger vid behov
- Håll kontakt tills det fungerar stabilt
- Involvera vid behov vårdnadshavare

Övergripande principer

- Repetera – kontrollera – följ upp
- Var aktiv, inte avvaktande
- Fokusera på relation, trygghet och tydlighet
- Se till att varje elev blir en del av gruppen och undervisningen

Checklista selektiv nivå - för elever i behov av stöd i övergången till gymnasiet

Checklistan gäller elever på indikerad nivå i preventionstrappan, det vill säga för elever som bedöms behöva ett mer riktat och förstärkt stöd i övergången till gymnasiet. Det handlar om elever där grundskolan uppmärksammat att det finns ett behov av stöd för att övergången ska fungera väl. För dessa elever är fokus särskilt på relationsskapande, tidig samordning och kontinuitet, så att eleven möter en trygg och sammanhållen start i gymnasieskolan.

Innan skolstart (juni-augusti)

Bestäm vem som har ett helhetsansvar för elevens övergång under de första månaderna

- Roll och samordningsansvar ska vara tydligt definierade, även när flera funktioner är involverade.
- Säkerställ kontinuitet och förutsättningar för relationsskapande över tid.
- Tydliggör ansvarig funktion som tar emot flaggningen och samverkar med avlämnande grundskola

Etablera tidig kontakt med elev och vårdnadshavare inför skolstart

Ta del av övergångsinformation och säkerställ en helhetsbild av elevens situation. Både pedagogiska och sociala aspekter ska beaktas. Tidigare betyg och anpassningar är inte tillräckligt som underlag.

- Kontakten ska ske via exempelvis sms eller telefon och syfta till att skapa trygghet samt signalera tillgänglighet före, under och efter skolstart.

Uppstartsmöte

- Kalla till uppstartsmöte med elev, vårdnadshavare och vid behov externa aktörer
- På mötet upprättas en handlingsplan för skolstarten
- Ge eleven praktiskt stöd i att komma i gång i gymnasieskolan, till exempel:
 - information om första skoldagen
 - resvägar

- schema
- användning av digitala system
- Klargör skolstartens innehåll och struktur. Tydliga förväntningar kring första skoldagen och den initiala perioden minskar oro och ökar förutsägbarhet.

Handlingsplan

- Upprätta en handlingsplan där ansvar och insatser är tydligt definierade.
- Planen ska klargöra vem som ansvarar för vad inom ramen för mentor, elevhälsa och övriga funktioner. Eleven och vårdnadshavare ska göras delaktiga, och elevens perspektiv ska tydliggöras.
- Ange vilka vuxna som finns tillgängliga under den första tiden.
- Relevanta funktioner (lärare, kurator, studie- och yrkesvägledare m.fl.) ska namnges för att stärka trygghet och tillgänglighet.

Första skolveckorna – operativ genomförandeplan (dag 1–10)

Dag 1–2: Trygg start och struktur

- Säkerställ att eleven har full koll på det praktiska: schema, lokaler, skåp, busskort, inloggningar, IT-system och frånvarorapportering
- Presentera tydligt vilka vuxna som finns tillgängliga och vem eleven kan vända sig till
- Börja bygga relation – fråga hur eleven vill bli bemött och vad som skapar trygghet

Dag 1–5: Tidig kartläggning och stöd

- Genomför introduktionssamtal med fokus på elevens styrkor, behov och förutsättningar
- Säkerställ att eventuella stödinsatser och anpassningar kommer på plats direkt
- Identifiera tidigt signaler på oro eller osäkerhet

Dag 1–10: Kontinuerlig närvarouppföljning (dagligen)

- Följ upp närvaro varje dag
- Agera direkt vid frånvaro eller avvikelser

- Ta kontakt med eleven utifrån nyfikenhet och omtanke – inte kontroll
- Vänta inte på mönster – agera på tidiga signaler

Dag 3–10: Samordning och gemensamt ansvar

- Följ upp handlingsplanen tillsammans med mentor och elevhälsoteam
- Säkerställ att ansvar är tydligt fördelat – flera professioner delar bilden
- Justera insatser vid behov

Dag 5–10: Förstärkt vägledning och målbild

- Erbjud tidig kontakt med studie- och yrkesvägledare (särskilt vid introduktionsprogram)
- Tydliggör elevens målbild och motivation
- Stärk känslan av sammanhang (KASAM)

Löpande (hela perioden): Kommunikation och delaktighet

- Återkoppla kontinuerligt till elev och vårdnadshavare
- Säkerställ att eleven förstår vad som sker och varför
- Involvera eleven i hur stöd och anpassningar utformas

Under första terminen – fortsatt uppföljning och stöd

Löpande: närvaro, anknytning och tidiga signaler

- Följ kontinuerligt upp elevens närvaro, studieresultat och sociala situation
- Identifiera och agera på tidiga signaler på bristande skolanknytning

Löpande: relation och kommunikation

- Fortsätt dialog med eleven vid behov, exempelvis via sms eller andra kontaktvägar
- Utgå från frågor och nyfikenhet snarare än enbart information
- Arbeta relationellt – signalera att det är tillåtet att misslyckas, men att skolan finns kvar och inte släpper eleven

Löpande: funktion och struktur

- Säkerställ att praktiska och digitala system fungerar för eleven (IT-system, schema, lokaler m.m.)
- Identifiera och undanröj hinder som påverkar elevens möjlighet att delta

Löpande: delaktighet och inflytande

- Gör eleven delaktig i uppföljningar och insatser
- Stärk elevens upplevelse av kontroll och inflytande över sin situation

Löpande: samverkan med vårdnadshavare

- Erbjud kontinuerlig kontakt med vårdnadshavare
- Involvera utan att överföra ansvar för skolans uppdrag

Vid behov: samordning och extern samverkan

- Ta kontakt med elevens tidigare skola vid allvarlig oro för att ta del av relevant kunskap och säkerställa kontinuitet
- Samverkan ska ske framåtblickande och utan skuldbeläggning

Uppföljningspunkt: utvecklingssamtal

- Använd utvecklingssamtalet för att följa upp handlingsplanen tillsammans med elev och vårdnadshavare
- Justera insatser utifrån elevens aktuella situation

Vid risk för avbrott

- Kontakta Kommunala aktivitetsansvaret (KAA) i ett tidigt skede när det finns indikationer på avbrott
- Agera förebyggande och i samverkan med berörda aktörer

Övergång till gymnasiet: En tidslinje för stöd och framgång

En visuell guide för skolpersonal att stötta elever under den kritiska övergångsperioden till gymnasiet.

DEN KRITISKA UPPSTARTEN (Dag 1–10)

Dag 1–5: Trygg start och kartläggning

Fokusera på praktiska detaljer, relationsbyggande och introduktionssamtal för att identifiera elevens behov.

Dag 1–10: Tidig uppföljning av närvaro

Agera direkt vid avvikelser och kontakta eleven med nyfikenhet och omsorg.

Dag 3–10: Samordning och målbild

Samverka mellan mentor, elevhälsa och SYV för att justera insatser och stärka motivationen.

STABILISERING OCH LÖPANDE STÖD (Vecka 2+)

Skolanknytning genom dialog

Håll en kontinuerlig kontakt via t.ex. SMS för att säkerställa att eleven känner sig sedd.

Delaktighet och samverkan

Gör eleven delaktig i uppföljningen och erbjud vårdnadshavare kontinuerlig kontakt.

Förebyggande åtgärder vid risk

Vid tecken på avbrott ska KAA (Kommunala aktivitetsansvaret) kontaktas tidigt för att motverka avhopp.